

PROCES ZMIANY POLITYKI MŁODZIEŻOWEJ W POLSCE WYWOŁANY DZIAŁALNOŚCIĄ MŁODZIEŻOWEGO STRAJKU KLIMATYCZNEGO

PROCESS OF CHANGING THE YOUTH POLICY IN POLAND
CAUSED BY THE YOUTH STRIKE FOR CLIMATE

Marta Szulc*

— ABSTRAKT —

Polityka młodzieżowa w Polsce zaczęła się rozwijać w związku z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Od tego momentu możemy mówić o zjawisku europeizacji polityki młodzieżowej. 15 marca 2019 roku młodzież zaczęła się angażować w ruch społeczny, jakim jest Młodzieżowy Strajk Klimatyczny (MSK). W artykule postawiono następującą hipotezę badawczą: działalność MSK wskazuje, że polityka młodzieżowa w Polsce ulega procesowi „klimatyzacji”. Aby potwierdzić hipotezę, postawiono następujące pytania badawcze: Jakie czynniki wpływają na zainteresowanie kwestiami klimatu wśród młodzieży? Czy młodzież skupiona wokół MSK była aktywna przed działalnością w MSK? Czy działalność w MSK jest powiązana z inną aktywnością społeczną/polityczną młodzieży? Czy MSK ma wpływ na decyzje polityczne? W wyniku analizy literatury i przeprowadzonego badania potwierdzono hipotezę badawczą.

Słowa kluczowe: polityka młodzieżowa; europeizacja; Młodzieżowy Strajk Klimatyczny; partycypacja młodzieży; klimatyzacja

— ABSTRACT —

The youth policy in Poland began to develop in connection with Poland's accession to the European Union. Since 2019, these research areas were joined by the activities of young people as a part of the international youth social movement, i.e., the Youth Strike for Climate. The article presents the following research hypothesis: the activity of the Youth Strike for Climate indicates that the youth policy in Poland is undergoing a process of climatization. The following research questions were asked: What factors influence the interest in climate issues among young people? Was the youth gathered around the YSC active before the YSC activity? Is the activity at YSC related to other social/political activity of young people? Does the YSC influence political decisions? As a result of the survey, literature analysis and the conducted research, the research hypothesis was confirmed.

Keywords: youth policy; Europeanization; Youth Strike for Climate; youth participation; climatization

* Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie.

WPROWADZENIE

Omawianie zagadnienia polityki młodzieżowej w Polsce do tej pory koncentrowało się wokół działalności młodzieżowych rad miast i gmin oraz działalności młodzieży w organizacjach pozarządowych. Polityka młodzieżowa w Polsce zaczęła się rozwijać w związku z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Od tego momentu możemy mówić o zjawisku europeizacji polityki młodzieżowej. Po 15.03.2019 roku do aktywności młodych ludzi należy zaliczyć także działalność młodzieży w ramach międzynarodowego młodzieżowego ruchu społecznego, jakim jest Młodzieżowy Strajk Klimatyczny (MSK). Działacze ruchu skupiają swoją uwagę przede wszystkim na zagadnieniu zmian klimatycznych, nie tworząc zhierarchizowanych struktur.

W artykule postawiono następującą hipotezę badawczą: działalność MSK wskazuje, że polityka młodzieżowa w Polsce ulega procesowi klimatyzacji. Aby potwierdzić hipotezę, postawiono następujące pytania badawcze: Jakie czynniki wpływają na zainteresowanie kwestiami klimatu wśród młodzieży? Jaki poziom wiedzy reprezentują aktywiści MSK? Czy młodzież skupiona wokół MSK była aktywna przed działalnością w MSK? Czy działalność w MSK jest powiązana z inną aktywnością społeczną/polityczną młodzieży? Czy MSK ma wpływ na decyzje polityczne?

W artykule rozważa się, czy w Polsce mamy do czynienia z zastępowaniem zjawiska europeizacji polityki młodzieżowej zjawiskiem klimatyzacji tejże polityki. W oparciu o dwa raporty oraz badanie ankietowe, przeprowadzone na uczestnikach MSK oraz literaturę przedmiotu, została przeprowadzona analiza porównawcza pozwalająca uchwycić zmianę, która nastąpiła w kształtowaniu się polityki młodzieżowej w Polsce.

W pierwszej części artykułu omówiono specyfikę związaną z powstawaniem polityki młodzieżowej w Polsce. Omówiono teorie, na podstawie których była ona do tej pory kształtowana, tj. teorię europeizacji, partycypacji, a także podjęto próbę rozważań nad kolejną odsłoną teoretyczną, tj. klimatyzacją polityki młodzieżowej. W kolejnym rozdziale omówiono metodologię badania przeprowadzonego wśród młodzieży skupionej wokół MSK. W trzeciej części omówiono rezultaty badania i wyciągnięto z niego wnioski. W podsumowaniu podjęto próbę zestawienia wyników badania z teoriami, na których do tej pory kształtowano politykę młodzieżową w Polsce.

W literaturze przedmiotu ważną rolę odegrały publikacje dotyczące teorii europeizacji, tj. oddziaływania Unii Europejskiej na państwa członkowskie i ich

systemy polityczne (Ruszkowski, 2019, s. 33), dokumenty źródłowe, raporty dotyczące polityki młodzieżowej i MSK w Polsce, artykuły o MSK, a także artykuły dotyczące zjawiska partycypacji publicznej młodzieży.

EWOLUCJA POLITYKI MŁODZIEŻOWEJ W POLSCE- OD EUROPEIZACJI DO... KLIMATYZACJI? – PRÓBA ZNALEZIENIA PODSTAW TEORETYCZNYCH

Młodzieżowy Strajk Klimatyczny (MSK) i jego aktywność wymusza nowe podejście do kształtowania się polityki młodzieżowej w Polsce i Unii Europejskiej. Poświęcenie mu uwagi jest niezwykle istotne z naukowego punktu widzenia.

Na wstępie rozważań dotyczących polityki młodzieżowej należy zwrócić uwagę przede wszystkim na definicję pojęcia młodzież. Badacze definiują czasem młodzież w nieco odmienny sposób. Jedna z definicji stanowi, że młodość to okres przejściowy, podczas którego dzieci i młodzież stopniowo zaczynają być uznawane za dorosłych. Jest to okres półzależności, w którym „młodzi ludzie starają się osiągnąć osobistą autonomię, pozostając jednocześnie zależnymi od rodziców lub państwa”. (Commonwealth, 2016, s. 7). Definicję tę warto pogłębić, określając wiek osób, które mieszczą się w kategorii młodzież. W węższym zakresie młodzież ujmowana jest jako grupa społeczna pomiędzy 15. a 25.–29. rokiem życia (Chodubski, 2014, s. 12), według szerszych definicji młodzież to grupa wiekowa pomiędzy 13 a 30 rokiem życia (Sińczuch, 2009, s. 147). UE zalicza do kategorii młodzieży osoby w różnym wieku. Program Korpus Solidarności dotyczy młodych ludzi pomiędzy 18. a 30. rokiem życia (Korpus Solidarności [www](#)), a wymiany młodzieżowe w ramach projektu Erasmus plus obejmują młodzież w wieku 13–30 (Erasmus plus [www](#)). Autorka artykułu, bazując na powyższych definicjach, przyjęła najszerszą z nich uznając za młodzież ludzi w przedziale wiekowym 13–30 lat.

Kolejnym istotnym pojęciem jest polityka młodzieżowa. Warto zauważyć, że pojęcie polityki młodzieżowej nie ma powszechnie akceptowanej definicji (Devlin, 2010; Inger 2019). Może być ona postrzegana: 1) jako sumy wszystkich inicjatyw mających na celu poprawę dobrobytu materialnego młodzieży i ułatwienie rozwoju duchowego młodzieży; 2) jako wyrażoną ambicję polityczną, która zwraca polityczną i publiczną uwagę na sytuację młodych ludzi; oraz 3) jako międzysektorowy lub horyzontalny obszar polityki, który wymaga mechanizmu współpracy w różnych sektorach (zob. Henn, Weinstein, Wring, 2002; McCormack, Doran 2014; Teuma, 2014; Inger, 2019).

W UE polityka młodzieżowa opiera się o szereg dokumentów, nie mniej jednak to poszczególne państwa UE ponoszą odpowiedzialność za kształt polityki młodzieżowej. UE tworzy pewne strategie, wspierając państwa w tym zakresie. W ostatniej strategii dotyczącej młodzieży zostało zdiagnozowane, że „osoby młode chcą mieć kontrolę nad swoim życiem, angażować się i wspierać innych. W procesie przejmowania kontroli występuje kilka typowych etapów pośrednich dotyczących życia osobistego i otoczenia: przejście z edukacji do zatrudnienia, podjęcie samodzielnego życia, wejście w związek czy założenie rodziny. Wiele z tych osób odczuwa niepewność co do swojej przyszłości w związku globalizacją i zmianą klimatu, postępowaniem technologicznym, trendami demograficznymi i społeczno-gospodarczymi, populizmem, dyskryminacją, wykluczeniem społecznym i fałszywymi informacjami, których wpływ na miejsca pracy, umiejętności czy sposób funkcjonowania naszej demokracji nie jest jeszcze znany” (European Council Resolution on The European Youth Strategy 2019–2027).

Temat polityki młodzieżowej w Polsce zaczął rozwijać się w związku ze wstąpieniem Polski do UE, dlatego w przypadku polityki młodzieżowej zjawisko europeizacji tejże polityki w Polsce jest łatwo identyfikowalne. Wówczas też wprowadzono definicję polityki młodzieżowej do porządku prawnego. Podążając za Strategią Państwa dla Młodzieży na lata 2003–2012: „polityka młodzieżowa uznawana jest w krajach europejskich za międzyresortową, zintegrowaną politykę wobec młodych ludzi, wywodzącą się z ich potrzeb. Celem polityki młodzieżowej jest stworzenie odpowiednich warunków bytowych dla młodych ludzi, umożliwienie im uczestnictwa w życiu publicznym, udziału w życiu społecznym, kulturalnym i politycznym na równi z innymi grupami społecznymi”. Podążanie za tą definicją bez wątplenia jest związane z procesem europeizacji polityki młodzieżowej w Polsce, czyli przenoszenia wzorców europejskich na grunt Polski (europeizacja top down- patrz szerzej: Ruszkowski 2019). Inna definicja stanowi, iż „Polityka młodzieżowa, to celowe, spójne i zaplanowane działanie wobec młodzieży przy użyciu dostępnych dla danego poziomu władzy narzędzi. Jest to przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych młodzieży” (Skocz, Postawa, Prokopowicz, 2009, s.7).

Do tej pory prowadzenie polityki młodzieżowej w Polsce związane było z rozwojem rad młodzieży, zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym. Choć pierwsza z rad powstała w 1990 roku, to ich znaczący rozwój przypadł na rok 2003 i lata późniejsze. Pierwszym czynnikiem, mającym wpływ na tę

sytuację, była nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym, drugim czynnikiem było przygotowanie Polski do wstąpienia do UE, co skutkowało przenoszeniem europejskich wzorców dotyczących polityki młodzieżowej do Polski. Sytuację związaną z rozwojem rad młodzieży ukazuje raport z 2018 r. Jego analiza wskazuje, że większość z obecnie istniejących młodzieżowych rad (408 na koniec roku 2017) powstała w roku 2003 i w latach kolejnych (Raport 2018). Sam inicjator powstania pierwszej Rady Młodzieży w Częstochowie, ówczesny prezydent Częstochowy Tadeusz Wrona, w wywiadzie dla fundacji Civis Polonus zdradził, że jego inspiracja była zaczerpnięta z francuskich rad młodzieży (Owczarek, Pietrasik, Radziejewicz, 2012, s. 55).

Jak pokazują powyższe refleksje badaczy i raporty, rozwój polityki młodzieżowej w Polsce był związany ze zjawiskiem europeizacji *top down*, tj. efektu procesu przenoszenia wzorców „w dół”. Badając jednak aktywność młodzieżowych rad w poszczególnych regionach w Polsce (zob. Szulc 2020, Raport 2018), można zauważyć, że proces europeizacji w zakresie polityki młodzieżowej jest procesem dość powolnym. Badania przeprowadzone na Pomorzu Zachodnim (Szulc 2020) wskazują na niską aktywność zaangażowania młodzieży w działania młodzieżowych rad i gmin. Warto zauważyć, że badania zostały przeprowadzone w regionie, w którym występuje silne wsparcie instytucjonalne dla powstawania i funkcjonowania nowych rad.

P. Pośpieszna, A. Galus wskazują, iż uczestnictwo młodzieży odgrywa szczególną rolę w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, a przez to na proces demokratyzacji społeczeństwa (Pospieszna, Galus, 2020). Badacze, omawiając zjawisko demokratyzacji, zwracali uwagę, że zrozumienie przez młodzież sposobów, w który mogą uczestniczyć w życiu społecznym i politycznym, jest ważny dla ich wzmocnienia (Delgado, Staples 2008; Head 2011). Analizy tematu wskazują, że aktywność młodzieży w ramach MSK jest wyrazistym przykładem partycypacji młodzieży w życiu społecznym i politycznym. Ta aktywność wymknęła się poza organy konsultatywne, jakimi są młodzieżowe rady miast i gmin.

Patrząc z punktu widzenia funkcjonujących w Polsce definicji, działalność MSK nie do końca wpisuje się w ramy polityki młodzieżowej w znanym dotąd kształcie. Przede wszystkim z uwagi na fakt, że działania MSK są działaniami oddolnymi, organizowanymi przez samą młodzież. Zestawiając aktywność MSK z aktywnością młodzieży w ramach młodzieżowych rad miast i gmin, można zaobserwować wyższe zaangażowanie rzecznicze w przypadku MSK, niż w przypadku młodzieżowych rad.

Kluczową datą dla procesu klimatyzacji polityki młodzieżowej był dzień 15 marca 2019 roku, kiedy to 1,4 miliona młodych ludzi na całym świecie wyszło na ulicę, aby protestować przeciwko zmianom klimatu (Barclay, Amaria, 2019). W raporcie badawczym dotyczącym pierwszego Globalnego Strajku Klimatycznego jest on opisany jako „historyczny zwrot w aktywizmie klimatycznym” (Emilsson, 2020). Organizacja tak dużego protestu stała się możliwa dzięki wcześniejszemu zaangażowaniu Greta Thunberg, która rozpoczęła protesty przeciwko zmianom klimatu w ramach strajku szkolnego (Boulianne, 2020). W związku z powyższym źródłem procesu klimatyzacji należy upatrywać w sierpniu 2018 roku, kiedy zaczęła ona samotne protesty pod szwedzkim parlamentem, 3 tygodnie przed wyborami powszechnymi. Po wyborach, w każdy piątek, Greta Thunberg kontynuowała protesty wraz z rosnącą liczbą zaangażowanej młodzieży. Głównymi hasłami protestów stały się takie hasła jak: „Fridays for Future”, „School Strike 4 Climate”, „Youth for Climate” i „Youth Strike for Climate” (Emilsson, 2020).

Badacze zauważają, że chociaż uznaje się rosnące upolitycznienie młodzieży (Gencoglu, Yarkin, 2019), dominacja młodzieżowych aktywistów klimatycznych poprzez systemy medialne jest zjawiskiem niedostatecznie zbadanym (Bergmann, Ossewaarde, 2020). Tymczasem w publikacjach światowych badaczy już w 2012 r. zwracano już uwagę, że nauka młodzieży szkół średnich na temat zmian klimatycznych jest niezwykle istotna (Shepardson i in., 2012, s. 323).

W badaniu zjawiska klimatyzacji polityki młodzieżowej niezwykle istotne jest zauważenie analogii do europeizacji bottom-up. Proces klimatyzacji polityki młodzieżowej, zgodnie z teorią europeizacji bottom-up, jest kreowany przez oddolne inicjatywy, które chcą przenosić wypracowane przez siebie wzorce na grunt europejski i światowy. Jednocześnie rozpoczęcie procesu klimatyzacji polityki młodzieżowej nie byłoby możliwe, gdyby nie wcześniejsze procesy europeizacyjne i przenoszenie wzorców z poziomu unijnego na grunt państwowy i regionalny, i rozpoczęcie poprzez przenoszenie tych wzorców procesów demokratyzacji partycypacji młodzieży.

METODOLOGIA BADANIA

W artykule przedstawiono konkluzje z przeprowadzonego badania ankietowego dotyczącego partycypacji społeczno-politycznej młodzieży w ramach MSK. Badanie zostało przeprowadzone w czerwcu i lipcu 2020 roku. Uczestnikami

badania były osoby zaangażowane w MSK z całej Polski. Badanie zostało poprzedzone badaniem fokusowym z osobami zaangażowanymi w MSK Szczecin. Do badania fokusowego wybrano jeden z regionalnych ośrodków MSK, z uwagi na fakt, że w każdym z nich obowiązują takie same zasady i są one sobie równe. Było ono konieczne ze względu na niewystarczające opisanie zagadnienia w literaturze przedmiotu.

Badanie zostało przeprowadzone w formie arkusza online, z wykorzystaniem platformy Google. Prośba o jego wypełnienie została umieszczona w ogólnopolskiej grupie na facebooku (FB) „Młodzieżowy Strajk Klimatyczny- Polska” zrzeszającej 689¹ działaczy i działaczek MSK. Ankiety zostały także rozesłane do osób obsługujących regionalne strony MSK na FB.

Podczas poprzedzającego badanie właściwe badania fokusowego działacze MSK Szczecin oszacowali, że w Polsce działacze MSK może być maksymalnie 800–1000 osób², a tych działających stale i bardzo zaangażowanych może być ok. 70–100 osób. Liczby te warto zestawić z raportem (Wahlstrom, Mattias, Kocyba, De Vydt, de Moor, 2019) analizującym uczestników protestów z 15.03.2019 r., podczas którego badacze oszacowali, iż w protestach w Warszawie brało udział 6700 osób. Taka różnica wskazuje, że samo uczestnictwo w strajku z marca 2019 roku nie wpłynęło bezpośrednio na dalsze zaangażowanie młodzieży w ruch MSK.

REZULTATY BADANIA

W wyniku przeprowadzonego badania otrzymano 120 uzupełnionych ankiet. Wynik ten jest nawet wyższy niż szacowana przez regionalnych działaczy MSK liczba aktywnych uczestników ruchu. Dzięki badaniu powstał pewien zarys młodzieży aktywnej w MSK w Polsce. Charakterystykę uczestników badania zawarto w tabeli 1.

Analizując tabelę 1, można zauważyć, że większość młodzieży biorącej udział w badaniu to kobiety (75%) znajdujące się przedziale wiekowym 15–19 lat. Mediana wieku badanych wyniosła 17 lat. Ponad połowa ankietowanych zamieszkuje bardzo duże miasto bądź wieś położoną w pobliżu bardzo dużego miasta (56%).

---

¹ Stan na dzień 6.08.2020. Warto zwrócić uwagę, że każdy aktywny działacz MSK powinien być członkiem tejże grupy.

² Włączając grupy lokalne.

Tabela 1. Socjo-demograficzna charakterystyka młodzieży biorącej udział w badaniu

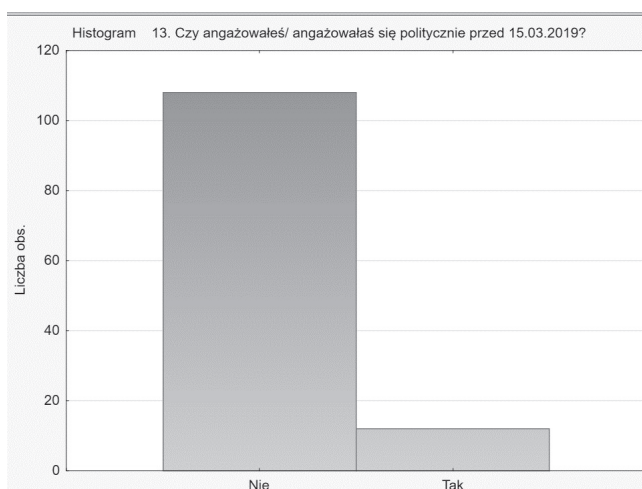
Wiek \ Płeć	Kobiety	Mężczyźni
Poniżej 15	4	0
15–19	81	28
20–35	5	2
Miejsce zamieszkania		
Miasto powyżej 200 000	40	15
Miasto 100 000–200 000	12	0
Miasto 20 000–99 999	18	5
Miasto 5 000– 19 999	7	1
Miasto 4 999	1	2
Wieś w pobliżu miasta	7	2
Wieś	5	2
Wykształcenie matki		
Nie wiem/nie dotyczy	1	7
średnie	15	7
Wyższe	70	21
Zawodowe lub niższe	5	2
Wykształcenie ojca		
Nie wiem/ nie dotyczy	5	1
Średnie	21	6
Wyższe	57	21
Zawodowe lub niższe	7	2
Czy twoja szkoła znajduje się w czołówce rankingu najlepszych szkół w regionie?		
Nie	14	7
Tak	72	21
Nie uczęszczam do szkoły	4	2

Źródło: badanie własne.

Przeważającym wykształceniem rodziców jest wykształcenie wyższe: w przypadku matki – 76 %, w przypadku ojca – 65%. 78% ankietowanych uczęszcza do szkoły znajdującej się w czołówce rankingu szkół w regionie.

Podczas badania zadano pytanie: „Czy młodzież skupiona wokół MSK była aktywna przed działalnością w MSK?”. Odpowiedź na tak postawione pytanie badawcze udało się uzyskać, zadając badanym kilka bardziej szczegółowych pytań. Na pytanie „Czy angażowałeś/angażowałaś się politycznie przed 15.03.2019 r.?” 90% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „nie”, a 10% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Wyniki przedstawia histogram 1.

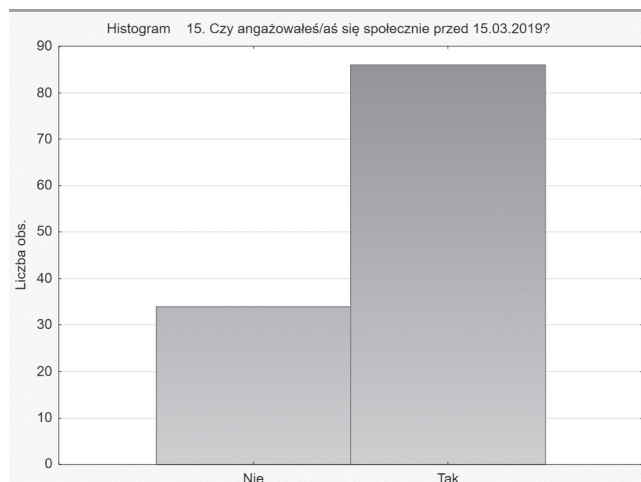
Histogram 1 .

Czy angażowałeś/ angażowałaś się politycznie przed 15.03.2019 r.?

Źródło: badanie własne.

Osoby, które odpowiedziały twierdząco na powyższe pytanie, wskazały, że ich wcześniejsza aktywność dotyczyła: działań na rzecz praw zwierząt, aktywności związanej z sektorem NGO, udziału w demonstracjach, akcjach społecznych czy edukacji innych. Aktywność 25% osób, które udzieliły odpowiedzi twierdzącej, była związana z aktywnością w lokalnej bądź regionalnej radzie młodzieży, co oznacza 3% wszystkich badanych zaangażowanych w MSK. Wynik ten wskazuje na niskie powiązanie aktywności w MSK z działalnością w młodzieżowych radach miast i gmin. Żadna z osób nie wskazała powiązania swojej wcześniejszej aktywności politycznej z „młodzieżówkami” partii politycznych. Bazując na tychże odpowiedziach, można wnioskować, że aktywność w MSK jest aktywnością oddolną i nie jest związana z wcześniej znanymi formami aktywności politycznej młodzieży w Polsce.

Odmienne sytuacja prezentuje się w przypadku wcześniejszej działalności społecznej. W przypadku odpowiedzi na pytanie: „Czy angażowałeś/aś się społecznie przed 15.03.2019?” 72% ankietowanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Sytuację przedstawia histogram 2. Warto zaznaczyć, że większość osób (68%), które udzieliły odpowiedzi twierdzącej, to uczniowie liceów ogólnokształcących, znajdujących się w czołówce rankingów szkół w regionach.

Histogram 2.
Czy angażowałeś/aś się społecznie przed 15.03.2019 r.?
Źródło: badanie własne.

Większość osób (90%) z tych, które udzieliły odpowiedzi twierdzącej, jako swój obszar aktywności społecznej wskazało wolontariat, 23% zaznaczyło „zrzeszenie i działanie w stowarzyszeniu”. Ponadto młodzież wymieniała także: wolontariat szkolny, harcerstwo, samorząd szkolny, autorskie projekty społeczne, zaangażowanie w akcje społeczne, protesty i manifestacje, demonstracje, aktywne działanie aktywistyczne, działania kulturalne w mieście, aktorstwo. Z możliwości wpisania własnej odpowiedzi skorzystało 15 osób (17%) osób, które odpowiedziały twierdząco na pytanie o zaangażowanie społeczne.

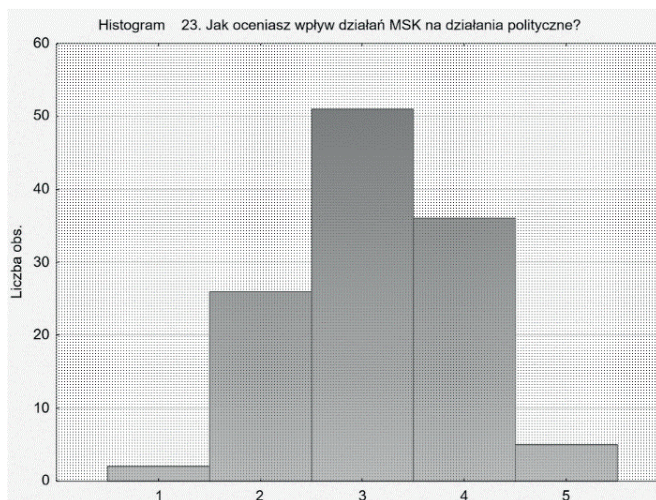
Kolejnym elementem, na który zwrócono uwagę w badaniu, jest aktualna aktywność społeczno-polityczna młodzieży zrzeszonej w MSK. Pytanie, które postawiono, to: „Czy działanie w MSK jest powiązane z aktywnością społeczną/polityczną młodzieży?”. Jedno z pytań mających pomóc w diagnozie obecnej sytuacji dotyczyło obszarów, które skłaniają młodzież do aktywności społecznej, społeczno-politycznej czy politycznej. W badaniu wskazano 8 obszarów (edu-

kacja, prawa zwierząt, kultura i sztuka, zatrudnianie młodych, klimat, reprezentacja interesów młodzieży w gremiach doradczych, prawa dzieci i młodzieży, sport), ankietowani mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi albo wpisać własną. Wśród zaproponowanych odpowiedzi najważniejszym tematem skłaniającym młodzież do aktywności okazał się: klimat (96%) oraz kolejno: edukacja (71%), prawa zwierząt (72%), prawa dzieci i młodzieży (62,5%). W kolejnym pytaniu zapytano o to, co skłania ankietowanego do aktywności społeczno-politycznej. W tym przypadku 98% wskazało na klimat, a trzy kolejne odpowiedzi to: edukacja, prawa zwierząt i prawa dzieci i młodzieży. Osoby, które nie wskazały klimatu jako czynnika, który skłania je do aktywności, wymieniły następujące czynniki: zatrudnianie młodych, ekonomia, chęć zmiany czegoś w otoczeniu, danym systemie, kraju. Warto zaznaczyć, że tylko 4% ankietowanych wskazało jedynie klimat jako czynnik skłaniający ich do aktywności. Oznacza to, że młodzież skupioną w MSK motywują do aktywności różne bodźce.

Zainteresowanie badaczki wzbudził fakt dotyczący obecnej aktywności działaczy MSK w Młodzieżowych Radach Miast i Gmin i w „młodzieżówkach” partii politycznych. Liczba osób zaangażowanych w powyższe formy uległa zwiększeniu. Na zaangażowanie obecne lub przeszłe w Młodzieżowej Radzie Miasta/ Gminy wskazało 9 osób (7,5%), a na zaangażowanie w działalność „młodzieżówki” partii politycznych 13 osób (11%). Pozwala to wysnuć wniosek, że od początku aktywności młodzieży w ramach MSK wzrosła liczba osób angażujących się w działalność „młodzieżówek” partii politycznych i Młodzieżowych Rad Miast i Gmin. Oznaczałoby to, że działalność MSK, choć w ograniczonym zakresie zwiększyła uczestnictwo młodzieży w dotychczas znanych formach aktywności politycznej w Polsce.

Jedną z kluczowych kwestii związanych z procesem rozwoju polityki młodzieżowej, czy to w przypadku klimatyzacji, czy też europeizacji jest polityczny wpływ młodzieży na decyzje polityczne. W badaniu sprawdzono, jakie zdanie na ten temat mają młodzieżowi aktywiści. W badaniu 77 % ankietowanych (92) stwierdziło, że MSK ma wpływ na decyzje polityczne. Nie wszyscy jednak ocenili ten wpływ bardzo wysoko (histogram nr 3). Najczęściej padającą odpowiedzią jest ocena 3, gdzie ocena 1 oznaczała bardzo nisko, a 5 bardzo wysoko. Średnia wyniosła 3,16, a mediana wyniosła 3.

Ankietowani zostali zapytani o ocenę skuteczności działań Polski i UE w zakresie zmian klimatycznych. Wyniki badania wskazują, że aktywiści MSK znacznie wyżej ocenili skuteczność Unii Europejskiej w zakresie zmian klimatycznych niż skuteczność polskich rządzących. Najwyższą przyznaną oceną

Histogram 3.
Jak oceniasz wpływ działań MSK na działania polityczne?
Źródło: badanie własne.

dla skuteczności polskich władz okazało się 3 (w pięciostopniowej skali). Średnia ocena skuteczności wyniosła 1,33, a mediana 1. W przypadku oceny skuteczności UE najwyższą oceną było 5. Oceny powyżej 3 dokonało 20,83% ankietowanych, z czego 19,17% wskazało ocenę 4. Średnia ocena wskazana przez ankietowanych to 3,02, mediana odpowiedzi wyniosła 3.

W badaniu respondenci wskazali, które z działań MSK miało według nich największy wpływ na decyzje podejmowane przez rządzących w Polsce. Za działania, które miały największy wpływ na decyzje polityczne, uznano: strajki, uczestniczenie w wiecach wyborczych, listy z postulatami do partii politycznych i ministerstwa edukacji, rozmowy z politykami poziomu lokalnego i regionalnego. Pewnym zaskoczeniem jest, że 33% (40) ankietowanych nie wskazało żadnego konkretnego działania.

Ważnym zagadnieniem przy analizie zmiany polityki młodzieżowej w kierunku procesu klimatyzacji polityki młodzieżowej jest poziom wiedzy młodzieży w zakresie zmian klimatycznych oraz wskazanie źródeł, z jakich korzysta. Młodzież biorąca udział w badaniu wysoko oceniła swój poziom wiedzy o klimacie. Średnia ocen wyniosła 3,66, a mediana 4. Młodzież wskazała także na źródła, z których pozyskuje wiedzę o klimacie. Najczęściej wybieranym źródłem wiedzy są media elektroniczne i serwisy społecznościowe (93%), drugim najważniejszym źródłem dla ankietowanych okazały się publikacje naukowe (75%), trzecim wskazaniem okazała się strona www.naukaoklimacie.pl (69%).

Dość dużo wskazań miały także prelekcje naukowców (68%) i aktywistów (62,5%). Powyższe wybory wskazują, że młodzież czerpie wiedzę z właściwych, naukowych źródeł.

PODSUMOWANIE

Analiza literatury przedmiotu, badań przeprowadzonych przez innych badaczy, a także wyniki badania przeprowadzonej wśród uczestników MSK wskazały istotne zmiany w sposobie zaangażowania społeczno-politycznego młodzieży w Polsce.

W artykule postawiono hipotezę, że polityka młodzieżowa w Polsce ulega procesowi klimatyzacji. W opinii autorki hipotezę udało się potwierdzić. Polityka młodzieżowa w Polsce uległa pewnemu przeobrażeniu, w którym zwiększyła się demokratyzacja partycypacji młodzieży. Aktywność młodzieży skupiła się wokół tematu zmian klimatycznych, co stwarza podstawy do badań nad nowym zjawiskiem, tj. procesem klimatyzacji polityki młodzieżowej. Klimatyzację polityki młodzieżowej należy rozumieć w tym przypadku jako zwiększoną partycypację społeczno-polityczną młodzieży, która pojawiła się w związku z konkretnym, ważnym tematem dla kształtowania się ich przyszłości, tj. zmianami klimatycznymi. Badania nad zjawiskiem klimatyzacji młodzieży powinny być kontynuowane i zgłębiane.

W badaniu zwrócił uwagę fakt, że klimatyzacja polityki młodzieżowej dotyczy przede wszystkim młodzieży o określonych cechach. Młodzież zaangażowana w MSK w Polsce, a poprzez to biorąca udział w procesie klimatyzacji polityki młodzieżowej, to w większości młode kobiety³ w wieku 15–19 lat (co odpowiada średniemu poziomowi edukacji). Kolejną charakterystyczną cechą jest zamieszkiwanie w mieście powyżej 200 000 mieszkańców lub we wsiach przyległych do tych miast (sypialnie miast). Rodzice młodzieży działającej w MSK mają w przeważającej większości wykształcenie wyższe, przy czym większy udział jest matek z wyższym wykształceniem (76%) niż ojców (65%). Większość aktywnej

---

³ Warto porównać tę sytuację z aktywnością polityczną kobiet w polityce. W analizowanym badaniu aktywne kobiety – nastolatki stanowiły 75% ogółu badanych, gdzie w przypadku wyborów powszechnych dążeniem jest 30% udział kobiet w gremiach ustawodawczych i na stanowiskach wykonawczych.

młodzieży uczęszcza do szkół średnich znajdujących się w czołówce rankingu najlepszych szkół w regionie (77%).

Poziom wiedzy aktywistów jest problematyczny do weryfikacji. Młodzież w większości oceniła wysoko swój poziom wiedzy dotyczącej zmian klimatycznych. W weryfikacji tej informacji przydatna jest ocena jakości materiałów, z których młodzież pozyskuje wiedzę. Trudno jest zmierzyć jakość treści znajdujących w serwisach społecznościowych, ale fakt, iż kolejne wskazania młodzieży to publikacje naukowe i strona www.naukaoklimacie.pl, pozwala zauważyć, że młodzież pozyskuje wiedzę z odpowiednich źródeł.

Kolejne pytanie badawcze obejmowało kwestię aktywności społeczno-politycznej młodzieży przed działalnością w MSK. Przeprowadzone badanie wskazało niską wcześniejszą aktywność polityczną młodzieży biorącej udział w badaniu. Większość osób miało za sobą jednak doświadczenia związane z aktywnością społeczną. W większości przypadków doświadczenie to dotyczyło wolontariatu. Rezultaty dotyczące aktywności politycznej wskazują, że MSK jest aktywnością oddolną, która nie została zainspirowana wcześniej znanymi formami aktywności politycznej młodzieży w Polsce („młodzieżówki”, Rady Młodzieży Miast i Gmin).

Działalność w MSK jest powiązana z aktywnością społeczną i polityczną młodzieży. Liczba osób zaangażowanych w aktywność społeczną i polityczną uległa zwiększeniu w porównaniu do aktywności badanych młodych ludzi przed działaniem w ramach MSK. Oznacza to, że zaangażowanie w MSK zwiększyło udział partycypacji społecznej i politycznej badanych.

Określenie, czy MSK ma znaczący wpływ na decyzje polityczne, nie jest prostym wyzwaniem. Trudno bowiem dokonać analizy wszystkich działań lokalnych, regionalnych, państwowych i międzynarodowych. W opinii uczestników badania MSK ma wpływ na decyzje polityczne, takiej odpowiedzi udzieliło większość ankietowanych. Działacze MSK biorący udział w ankiecie nie ocenili tego wpływu jednak jako bardzo wysoki. Młodzież wśród działań, które miały największy wpływ na decyzje podejmowane przez polityków w Polsce, uznała: strajki, uczestniczenie w wiecach wyborczych, listy z postulatami oraz rozmowy z politykami.

Dzięki postawionym w badaniu pytaniom badawczym udało się zidentyfikować MSK jako nowe zjawisko w polityce młodzieżowej w Polsce. Zaobserwowany proces klimatyzacji polityki młodzieżowej w Polsce wydaje się zbliżony do procesu europeizacji polityki młodzieżowej w Polsce, a co najmniej możemy zaobserwować, iż teoria bottom up może być obok teorii partycypacji podłożem

teoretycznym, tłumaczącym zjawisko klimatyzacji polityki młodzieżowej. Jest to podstawowa różnica w dotychczasowym pojmowaniu zjawiska europeizacji polityki młodzieżowej, którą rozumiano jako europeizację top-down, tj. przeniesieniem wzorców w dół, z poziomu UE na poziom państwa. Przy czym pojęcie klimatyzacji polityki młodzieżowej jest doprecyzowaniem tego, co obecnie możemy obserwować w rozwoju polityki młodzieżowej w Polsce i UE.

BIBLIOGRAFIA:

- Barclay, E., Amaria, K. (2019). Photos: Kids in 123 countries went on strike to protect the climate. Vox. Pobrane z: <https://www.vox.com/energy-and-environment/2019/3/15/18267156/youth-climate-strike-march-15-photos>.
- Boulianne, Sh., Lalancette, M., Ilkiw, D. (2020). "School Strike 4 Climate": Social Media and the International Youth Protest on Climate Change 2020. *Media and Communication*.
- Bergmann, Z., Ossewaarde, R. (2020). Youth climate activists meet environmental governance: ageist depictions of the FFF movement and Greta Thunberg in German newspaper coverage. *Journal of Multicultural Discourses*. DOI: 10.1080/17447143.2020.1745211
- Chodubski, A. (2014). Młodzież jako przedmiot i podmiot życia publicznego. W: M. Boryń, B. Duraj, S. Mrozowska, *Polityka młodzieżowa Unii Europejskiej*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Commonwealth (2016). Global Youth Development Index and Report 2016. Pobrane z: <http://cmydiprod.uksouth.cloudapp.azure.com/sites/default/files/2016-10/2016%20Global%20Youth%20Development%20Index%20and%20Report.pdf>.
- Delgado, M., Staples L. (2008). *Youth-Led Community Organizing*. New York: Oxford University Press.
- Devlin, M. (2010). "Young People, Youth Work and Youth Policy: European Developments." *Youth Studies Ireland*, 5(2), 66–82.
- Emilsson, K., Johansson, H., Wennerhag, M. (2020). Frame Disputes or Frame Consensus? "Environment" or "Welfare" First Amongst Climate Strike Protesters. *Sustainability*, 12, 882. DOI: 10.3390/su12030882.
- Gencoglu, F., Yarkin D. (2019). The student movement in Turkey: A case study of the relationship between (re)politicization and democratization. *Journal of Youth Studies*, 22(5), 658–677. DOI:10. 1080/13676261.2018.1535170.
- Head, B. W. (2011). Why Not Ask Them? Mapping and Promoting Youth Participation. *Children and Youth Services Review*, 33(4), 541–547.
- Henn, M., Weinstein, M., Wring D. (2002). "A Generation Apart? Youth and Political Participation in Britain." *The British Journal of Politics and International Relations*, 4(2), 167–192. DOI:10.1111/1467-856X.t01-1-00001.

- Ashing I. (2019). *Youth and Youth Policy-a Swedish Perspective*. Sweden: The Swedish National Board for Youth Affairs.
- McCormack, A., Doran, C. (2014). "Apathetic or Engaged? Exploring Two Paradigms of Youth Civic Engagement in the 21st Century." *Dublin Institute of Technology*, 15(2), 25–36.
- Owczarek M., Pietrasik J., Radzewicz, J. (2012). *Partycypacja obywatelska młodzieży. Przykład młodzieżowych Rad Gmin*. Warszawa: Fundacja Civis Polonus.
- Pospieszna P., Galus A. (2018). Promoting Active Youth: Evidence from Polish NGO's Civic Education Programme in Eastern Europe. *Journal of International Relations and Development*. 23, 210–236. DOI:10.1057/s41268-018-0134-4.
- Raport „O Młodzieżowych Radach. Analiza stanu obecnego rad młodzieżowych w Polsce” (2012). Rada Dzieci i Młodzieży RP. Warszawa.
- Ruszkowski, J. (2019). *Europeizacja. Analiza oddziaływania Unii Europejskiej*. Warszawa: Difin.
- Shepardson, D. P., Niyogi, D. Roychoudhury, A., Hirsch A. (2012). Conceptualizing Climate Change in the Context of a Climate System: Implications for Climate and Environmental Education. *Environmental Education Research*, 18(3), 323–352.
- Sińczuch, M. (2009). Polityka młodzieżowa jako odrębny obszar działania Unii Europejskiej, W: G. Zielińska (red.). *Polityka młodzieżowa. Studia BAS*, 2(18).
- Skocz, M., Postawa, K., Prokopowicz, M. (2009). *Czym jest polityka młodzieżowa? Raport z projektu Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego*. Wrocław.
- Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003–2012*. Pobrane z: www.mlodziezowarada.pl/files/bank_wiedzy/05.doc.
- Szulc, M. (2020). Polityka młodzieżowa w województwie zachodniopomorskim – wymiar lokalny i regionalny. *Przegląd Politologiczny*, 1, 149–160.
- Teuma, M. (2014). "The Development and Implementation of Youth Policy in Malta." W: B. Belton (red.). 'Cadjan – Kiduhu': *Global Perspectives on Youth Work* (ss. 165–172). Rotterdam: Sense Publishers.
- Wahlström, M., Kocyba, P., De Vydt, M., de Moor J. (red.) (2019). Protest for a future: Composition, mobilization and motives of the participants in Fridays For Future climate protests on 15 March, 2019 in 13 European cities.
- Xuan, L.(2020). Investigating youth policies through the Lens of public narratives – Comparing China and Europe, *Journal of Youth Studies*. DOI: 10.1080/13676261.2020.1751809
- Erasmus + [www](http://www.ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/individuals/young-people/youth-exchanges_pl). Pobrane z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/individuals/young-people/youth-exchanges_pl.
- Solidarity Corp [www](http://www.europa.eu/youth/solidarity_pl), https://europa.eu/youth/solidarity_pl.
- European Council Resolution on The European Youth Strategy 2019–2027. Pobrane z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:456:FULL&from=EN>.